

vztazích pracovních. Místo názvu »dělnické právo« bylo by možno pro nový obor užití i názvů jiných, na př. »pracovní právo« nebo »sociální ochrana práce«. Normy, které pod tento pojem se řadí, jsou dnes roztroušeny ponejvíce v právu správním, ale i v zák. občanském, obchodním a jině, což ovšem nepřispívá k tomu, aby jim byla věnována zvláštní pozornost. Je pochopitelné, že v době, kdy otázka poměru mezi námezdníky a jejich zaměstnavateli nepřetržitě proniká v popředí veřejného zájmu, že v této době se objevuje snaha, aby jí zvláště na právnických fakultách bylo vykázáno místo odpovídající jejímu významu. J. P.

Výzkumný ústav průmyslu cukrovarnického v Praze. Ústřední spolek československého průmyslu cukrovarnického vybudoval v Praze na Ořechovce velkolepý výzkumný ústav, jenž byl slavnostně otevřen dne 22. září letošního roku. Ústav je právem chloubou cukrovarnického průmyslu, který nelitoval velikých nákladů, aby umožnil závodům využití všech pokroků teoretické vědy v praxi. Cukrovarnické výzkumnictví provádí se u nás prakticky od padesátých let minulého století, avšak dosavadní možnosti výzkumných stanic přirozeně nedostačovaly potřebám našeho rozvinutého průmyslu cukrovareckého a bylo už dlouho touhou cukrovarníků, aby si mohli vybudovati samostatný, moderně vypravený ústav ku provádění vědeckých pokusů, důležitých pro cukrovareckou praxi. Tato dávná touha se splnila nyní, a lze očekávat, že výzkumný ústav resp. práce v něm prováděné přispějí značnou měrou ke zlepšování a zdokonalování výroby cukru u nás; je to tím důležitější proto, že podle všech známek bude se v budoucích letech stupňovati boj třtinového cukru s cukrem řepným, který světová válka přechodně rozhodla ve prospěch cukru třtinového. Tento konkurenční boj bude ovšem vyžadovati veliké soutěžné schopnosti našeho cukru na světovém trhu a té se dosáhne jen výrobou co možno nejehospodárnější a nejlevnější. Celkový náklad na vybudování ústavu, jenž je nejlepším ústavem tohoto druhu ve střední Evropě, činil 15,600.000 Kč, z čehož připadá 362.000 Kč na pozemek, 10,400.000 Kč na stavbu, 61.000 Kč na vlastní stavební výlohy, 21.000 Kč na úpravu a osázení pokusných zahrad a 4,756.000 Kč na vnitřní zařízení ústavu. Na paměť otevření ústavu vydal spolek cukrovarnického průmyslu památník s fotografiemi vnitřního zařízení ústavu a s podrobnými plány. —ik.

Osmnáctá členská schůze spolku německých úředníků vězeňských konaná ve dnech 29.—31. srpna t. r. ve württemberském Ludwigsburce pod předsednictvím profesora university v Heidelbergu Jagemanna jednala o »zásadních ustanoveních pro výkon trestu na svobodě« (Grundsätze für den Vollzug von Freiheitsstrafen), na nichž se usnesly zemské vlády německé dne 7. června 1923 a jimiž byly nahrazeny dosavadní ustanovení z r. 1897. Cílem bylo nejen vzbuditi zájem členstva o nová ustanovení a šířiti jejich znalost, nýbrž i využití přítomnosti osob, které účastnily se formulace zásadních ustanovení, aby podaly autentický jich výklad, a doporučiti zemským vládám určitý postup prováděcích nařízení. Při tom navržena řada změn, ke kterým může ovšem dojíti teprve při reformě trestního práva cestou zákonnou. Z otázek obecně zajímavých, tvořících předmět referátů a debaty, dlužno uvést otázku vězeňských rad, cíle trestání, postavení duchovního ve věznicích, prostředků zabezpečovacích a disciplinárních, trestnic pro mladistvé a péče o propuštěné trestance. Nejvíce zájmu vzbudila debata o progressivním výkonu trestu, která v přehledu různých zařízení bavorských, durynských, saských a zejména systému vězení mladých (Jugendgefängnis) ve Wittichu poskytl obraz nynějšího stavu pokusů a hledání cest podávajíc důkaz, že myšlenka stupňovitěho výkonu trestu — v »zásadních ustanoveních« pružně a zdrženlivě formulovaná — přece si dobývá v Německu půdy. Solnař.

K reformě tiskového zákona uvádí některé zajímavé poznámky »Časopis československých knihovníků« (roč. II. str. 128—130), který jednak glosuje článek dra Koutníka v »Parlamentu« (č. 5), jednak přináší některé nové náměty. Autor (šifra St.) poukazuje především, že v předložené osnově čís. tisku 2042 bez hlubšího důvodu mate osnova

pojem tisků volných s povinnými, kopírující tak otrocky vzor německý, při čemž však povinnost odváděti výtisky není dosti přesně definována, takže asi by zůstalo při nynější praxi labilní a škodlivé jak nakladatelům, tak i knihovnám. Velmi výstižně se ukazuje také na neudržitelný systém dosavadního odvádění povinných výtisků některým knihovnám, jako knihovně ministerského předsedy, ministerstva vnitra, Národního shromáždění, kdež se kupí materiál vyžadující obrovského finančního nákladu k zpracování, svázání, umístění atd., zatím co na př. universitní knihovny dostanou (a někdy — jde-li o publikace z jiné země — také nedostanou) pouze jediný exemplář hledané a stále vypůjčené knihy. Ovšem těžko lze si představit technické provedení autorova návrhu, jak a kam roztríditi povinné výtisky. Je to jen o důkaz více, jak nadbytečné jsou tyto knihovny a jak naléhavé je také řešení organizaci všech knihoven. Ostatně se nezdá, že by valně předložená osnova byla dána k posouzení jak knihovnickým odborníkům, tak právníckým odborníkům.

Ča.

Oprava. Ve článku »Spravedlnost a právo« v 1. čís. na str. 9 ř. 8. místo »nejoblíbenějšího« má státi »nejobecnějšího«, takže celá část věty zní: »tak na př. dříve neurčitý obrys daného slova nahradíme pojmem smlouvy a tu je, jak patrně, zase celá řada stupňů od nejobecnějšího vymezení až k nejkrajnějšímu formalismu (na př. římská mancipace) ...« Na téže str. řádek 10. od konce místo »užívati« má státi »užití«.

LITERATURA.

Dr. Adolf Merkl: Die Lehre von der Rechtskraft. (Entwickelt aus dem Rechtsbegriff. Eine rechtstheoretische Untersuchung) Leipzig u. Wien, 1923. Vyšlo ve Wiener staatwissenschaftliche Studien.

Problém právní moci jest jedním z palčivých problémů dnešní právní vědy zejména na poli správního práva. Všechny pokusy o jeho řešení zůstávaly stále jen pokusy, neboť autoři jejich neuvědomili si základní obecný problém, o nějž tu jde a metody, jimiž problém je řešitelný. Proto až dosud byl teorií soukromého práva znám pojem právní moci rozsudků (smírů a pod.) a teorií veřejného práva pojem právní moci aktů správních, ale oba tyto pojmy byly úplně odchylně vybudovány. Základní rozdíl mezi nimi ovšem je ten, že při právní moci v soukromoprávním smyslu nebylo otázky její existence, neboť procesní řády stanovily ji výslovně, kdežto v oboru práva správního pozitivní právo o věci mlčí i jest otázka, existuje-li právní moc ve správním právu vůbec. V tom je palčivé jádro problému právní moci, neboť v tomto bodě dosavadní odpovědi nikterak neuspokojovaly argumentující namnoze legislativně-politickými momenty a úvahami de lege ferenda pro a proti právní moci, kteréžto argumenty nemohou ovšem rozhodnouti zmíněnou alternativu.*) Těmto svým předchůdcům v řešení problému věnuje autor první díl své knihy. — On sám staví problém takto: otázka právní moci jest otázkou po trvání právní normy. Otázku tuto pak jest řešiti jednotně pro všechny právní normy. Zde věnuje autor větší partii svých výkladů vylíčení stupňovitého právního řádu, který se skládá z norem vyššího a nižšího druhu, z nichž vyšší norma podmiňuje nižší a nižší je aplikací vyšší a to stejně ať jde o poměr mezi ústavou a zákonem prostým nebo zákonem a nařízením nebo nařízením a konkrétním nálezem a pod. Není tedy zásadního rozdílu mezi tvorbou a aplikací práva, mezi zákony a nižšími normami právními. Proto též problém trvání normy je všude stejný. Nejvyšší normou je základní, počáteční nepsaná norma (Ursprungsnorm) stanovící, kdo v tom kterém státě vydává normy nejbliže nižší (ústavní a prosté zákony). Tato jest absolutně nezměnitelnou.

*) Tomuto tematiku věnován byl článek A. Procházky v tomto časopise roč. IV. str. 81 un.